

naš tednik

LETO XXXIII. — Številka 29 16. julija 1981 Cena 5.— šil. (7 din)
Poština plačana v gotovini Celovec P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

DANES v
TEDNIKU

„Mladje mladju!“

stran 2

Poletni koncerti v
Ločah, Šentprimožu
in Žitari vasi

stran 4

Posebne podpore pri
letovanju otrok

stran 5

Kot smo že poročali, odhaja od svojega službenega mesta kot generalni konzul SFRJ Milan Šamec. Ob tej priložnosti je obiskal Milan Šamec v spremstvu konzula Alfonza Naberžnika sedež Narodnega sveta, kjer so konzula na poslovnem obisku sprejeli zastopniki Narodnega sveta in Krščanske kulturne zveze. V daljšem prijateljskem pogovoru se je dosedanjemu vodji generalnega konzulata v Celovcu zahvalil predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc za njegovo razumevanje, ki ga je kazal za težnje koroških Slovencev. Generalni konzul je dejal, da se bo še vnaprej zavzemal za probleme koroških Slovencev, s katerimi bo soočen brez dvoma tudi na bodočih gospodarskih položajih.

Nepričakovano navdušenje in množična udeležba na srečanju vižarjev v Selah!

„To, kar sem danes tu videl, je za vsako manjšino neprecenljive vrednosti in najprejeditelj na vsak način nadaljujejo s takimi prireditvami“, je dejal na 1. srečanju domačih vižarjev odbornik šolske zveze danske manjšine v Nemčiji Sven Lekkat. Funkcionar danske narodne skupnosti je bil eden od številnih obiskovalcev (koroški tisk in radio sta menila, da jih je bilo 2000), ki so se zbrali preteklo nedeljo v Selah.

Svoj pečat je srečanje pridobilo že s tem, da naj bi nastopajoči zapeli, zaigrali in zaplesali pod veliko vaško lipo, žal pa je ploha prekinita program, vendar se je del občinstva, vsi tisti pač, ki so še našli prostora, preselili v farno dvorano, kjer so nadaljevali program z istim navdušenjem kot prej.

„Prireditve je pomembna zato, ker z njo ohranjamo to, kar so peli pred nami, narodno blago ohranjamo in ga dajemo naprej poznejšim

„Sploh se čudim, kako je mogoče toliko ljudi spraviti na takšno prireditve. To je znamenje naše narodne rasti,“ je menil neki udeleženelec. Morda. Gotovo pa je, da take prireditve izpolnjujejo željo in pričakovanja narodne skupnosti. To je Krščanska kulturna zveza doživela že ob družinkem petju na Radišah, zdaj pa je doživela ponovno potrditev v Selah. Obširno fotoreportažo z nedeljske prireditve objavljamo na 3. strani.

Srečanje koroških vižarjev, ki sta ga priredila Krščanska kulturna zveza in KPD Planina, je prav gotovo nov korak na kulturnem področju, udeležba pa je bila najboljši dokaz, da narod želi glasbo, ki izhaja iz njega, nepopačena, amaterska, a vendar polna bogastva narodne kulture. Med številnimi gosti nedeljske prireditve so bili tudi predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc, predsednik KKZ župnik Lovro Kaselj, bivši deželni glavar Hans Sima, konzul SFRJ Alfonz Naberžnik in še bi lahko naštevali, vendar se tudi mi rajši pridružimo posrečeni dobrodošlici povezovalca nedeljske prireditve Jožka Kovarčiča, ki je skupaj z Lenčko Kuperjevo in Milko Krieglom vsem, ki so prišli pod Mažejevo lipo, kar po domače rekel „Dober dan“. Omenjeni trije „zastopniki dolin“ so prijetno in duhovito predstavljali nastopajoče, stare od 50 do 90 let.

rodovom“, je menil v pogovoru z našim listom predsednik SPD Drabosnjak na Kostanjah Hanzej Lesjak. „Zila je tudi danes pokazala, da je slovenska in da hočejo tudi pri Zili še naprej govoriti in gojiti materino besedo“, je navdušeno ob nastopu Zilanov dejal znani zilski kulturni delavec Niko Kriegl iz Zahomca. „Sele se bodo še dolgo spominjale te prireditve, posebno pa množice, ki je prihitela v našo vas“, je dejal občinski odbornik EL Franci Roblek. Morda te izjave najboljše opisujejo vzdušje, ki je vladalo ob tem 1. in upamo ne zadnjem srečanju vižarjev v Selah. Res so vzdušje motile še nekatere organizacijske hibe, vendar niso nepremostljive. Bolj so občinstvo motili fotoreporterji in kamermani televizijskih postaj RTV in ORF-a, ki so v „lovu na motive“ očitno pozabili, da so gledalcem zastirali ves pogled.

O bodočnosti otroških vrtcev

Pred kratkim se je spet sestel odbor, ki razpravlja o bodočem izobraževanju otroških vrtaric na dvojezičnem ozemlju. V pogovoru je bilo rečeno, da bo treba posebno pozornost posvetiti didaktično-metodični izobrazbi vrtaric, ki mora presegati jezikovno izobrazbo. Saj so tudi zastopniki deželnega šolskega sveta menili, da si potrebno izobrazbo brez ustrezne obvezne prakse ne morejo predstavljati. Za potrebno prakso so slovenski zastopniki predlagali predvsem otroški vrtec v Šentpetru pri Šentjakobu, ki že dolgo let uspešno deluje, ter vrtca v Celovcu in Šentprimožu.

Edinstven dogodek v Selah:

Alojzij Vauti — železnomašnik

Edinstven jubilej praznuje v nedeljo, 19. julija 1981, 94-letni Alojz Vauti. Slovenski duhovnik je namreč „železnomašnik“. Upokojeni župnik selske fاره je rojen 20. junija 1887 v Rutah pri Šmihelu pri Pliberku. V družini je bilo šest otrok. Doma so imeli manjšo kmetijo, kljub temu pa je oče, ki je spoznal Alojzijevo nadarjenost vzel težko breme nase in je poslal sina študirat na kranjsko gimnazijo, kjer je jubilar maturiral leta 1907. Po težki bolezni je vstopil v semenišče, 16. julija 1911 pa je bil v Šmihelu posvečen v duhovnika. Prvo kaplansko službo je prevzel v Šentjakobu v Rožu. Po dveh letih je prišel v Pliberk, nato pa kot provizor v Podlublju. 1915 je bil prestavljen v Sele kot administrator k bolnemu župniku Linasiju, ki je 14 dni navrh umrl. Zdej že 66 let deluje v selski fari.

Kot človek, ki je vedno stal svojemu narodu ob strani, je imel težave najprej z volkshervrovcami 1919, ko je bil zaprt za en teden v vojaški kasarni in nato seveda za časa nacističnega režima.

Za časa druge svetovne vojne je jubilar kot Slovenec in marljiv delavec za svoj narod trpel pod nacistično strahovlado. 1940 so ga nacisti in to ravno pred zganjenjem zaprli v Celovcu nato pa izgnali iz dežele. Nekaj časa je potem deloval v graški škofiji v krajih Unterlamm in Schöder. Ker je bil tudi tam odločen aktivist proti nacističnemu režimu so ga ponovno zaprli v Celovcu. Ko je Hitler napadel Jugoslavijo so ga politični nasprotniki spet vrgli v ječo. Najhujše čase pa je doživel v Berlinu-Straubingu, ko je doživel sedem mesecev težke ječe. Le z božjo pomočjo mu ni bilo treba popiti kelih z grenko tekočino — koncentracijsko taborišče. Ko so ga aprila 1945 odpeljali v Dachau, so Amerikanci, preden da je on prispel tja, rešili taborišča groze in smrti.

Po zlomu nacističnega režima 1945 se je spet vrnil v selsko farno, kjer je nadaljeval svoje dušnopastirsko delo.

Kljub vsemu trpljenju ni zgubil volje do dela. Prišel je z gradnjo nove cerkve v Selah, s čim si je naložil mnogo truda in skrbi. Dolga leta je župnik Alojz Vauti skupno s provizorjem Ivanom Matkom zbiral za farni dom v Selah. Trud se je plačal. Danes stoji v Selah krasen farni dom, ki ga je načrtoval profesor na Slovenski gimnaziji arh. Janez Oswald.

Alojz Vauti je tudi zelo rad poučeval, ker je vedel, da poleg vere posreduje tudi slovenski jezik. Do 90. leta je sedel za pultom in se ukvarjal s šolarji. Bil je najstarejši aktivni učitelj v Avstriji.

Jubilantu so bile Sele vedno najljubši kraj. Sam je rekel, da ga nikamor ni mikalo, kajti tukaj je zdrav in zadovoljen in tukaj hoče biti pokopan. Alojz Vauti je bil tudi kulturnik, ki je sodeloval pri številnih igrah, deloma je celo vodil režijo. V knjigi Setev in žetev, ki jo je izdala Krščanska kulturna zveza je napisal nekaj spominov o svojem kulturnem delovanju.

Jubilantu, ki je bil tudi dolgoletni dopisnik našega lista, prav pristočno čestitamo in mu želimo še mnogo zdravja in zadovoljstva v nadaljnjem življenju.

V Mladinskem centru na Rebrci se je spet zbrala mladina, ki razpravlja o manjšini.

MIHA ZABLATNIK:

Kmet v stiski

Posledice danes izvajanega svetovanja o gnojenju, ki se ne ozira na skupne povezave (Gesamtzusammenhang), so pomembne:

1. zgubljanje gospodarske svobode kmetov, ker so vedno bolj odvisni od industrije umetnih gnojil;
2. ker so informacije pomanjkljive, se greši v odnosu živali in rastlin do vnanjega okolja pri (ekološkem) razvoju poljedelstva;
3. po nepotrebnem in preveliko denarja se izdaja, ker so pripo-

- ročila o gnojenju pomanjkljiva;
4. stroški za gnojenje se vedno večajo, ker pada učinkovitost umetnih gnojil;
5. zdravje upada, narašča nagnjenost k bolezni (Krankheitsanfälligkeit) in škodljivcev (Schädlinge), nazadovanje vzdržljivosti rastlin zaradi enostranske uporabe mineralnih gnojil;
6. kvaliteta zelene krme pada;
7. živina postaja vedno manj odporna proti boleznim;
8. naraščanje okuženosti z nitrati (Nitratverseuchung) in onesnaženosti voda.

V področjih z intenzivnim kmetijstvom porabijo na hektar 100 kg dušikovega gnojila (Stickstoffdünger) 100 kg dušika pa lahko pridelamo tudi z

ali s sejanjem detele kot vmesni plod (Zwischenfrucht) oz. kot vmesni posevek (Untersaat), z mnogostranskim kolobarjem (Fruchtwechsel) in z gojitvijo življenja tal (Bodenleben).

Mladina iz Štajerske pri koroških Slovencih:

Mladi so odprti za naše probleme — seminar o toleranci na Rebrci

„Toleranca — socialno spoznavanje manjšinske problematike ob primeru koroških Slovencev.“ Pod tem geslom je potekal od sobote, 4. julija do točka, 7. julija 1981 seminar graških srednješolcev na Rebrci. V sodelovanju z mladinskim referatom NSKS je ta seminar organiziral župnik Gerhard Beermann. Večina dijakov so evangeličanske veroizpovedi. Kot so dejali, so o koroških Slovencih čuli iz radijskih in televizijskih poročil, nekaj so razbrali iz časopisov, neposrednega kontakta pa še nihče izmed njih ni imel. Zato so prav radi podprli svojega učitelja, Beermanna, ko jim je predlagal to ekskurzijo med Slovence.

V razgovoru z Našim tednikom je pastor Beermann sledeče utemeljil ekskurzijo in seminar: „Miselnostno izhodišče te ekskurzije je 200-letnica tolerančnega patenta, ki ga je evangeličanski Cerkev dal cesar Jožef II. Ob tej priliki ni bil glavni namen odgovornih v Gradcu, da organizirajo slovesne prireditve, ampak da kritično zastavijo vprašanje, kaj toleranca po svojem prvotnem smislu pomeni. To je pojem, ki pomeni, da se za nekoga zastaviš. Tedaj se je pač cesarska stran postavila in zastavila za zamolčane in ob stran porinjene verske skupine. Iz proučevanja protestantizma zadnjih 200 let je jasno, da je bila v večinoma katoliški Avstriji identiteta protestantske verske skupnosti zmeraj velik problem. Tu so korenine za hrepeneje po identifikaciji z velikim nemškimi bratom. Dva velika vala prestopa iz katoliške Cerkve v evangeličansko (Los-von-Rom-Bewegung in prestopi za časa nacizma) sta bila predvsem nemškonacionalni gibanji v evangeličanski Cerkev.

Tako je protestantizem, ki je sam prišel do pravice javnosti in do javnega priznanja, pokazal zelo netolerantno zadržanje do Judov in Slovanov. To zgodovinsko hipoteko mora danes protestantizem s teologijo sprave sam predelati. Iz tega razloga smo zelo zavestno prav v letu protestantskih slovesnosti organizirali ekskurzijo med koroške Slovence kot doprinos k zavemanju z tiste, ki se borijo za svoje pravice.“

Kritično stališče do zgodovine

lastne verske skupnosti in pa želja po spoznavanju razmerij, v katerih živijo koroški Slovenci kot narodnostna skupnost, vse to je dijake navdalo, da so šli med ljudi, tako v Železno Kaplo kot tudi okoliš. Besede, izjave, stališča, tudi zmerjanje, vse to so v ponedeljek dopoldan obdelali v skupinah. Tako je ena skupina opazila, da je v neki gostilni bil hajmatdinštovski list, da pa slovenskih koroških časopisov ni.

Pri obisku na Narodnem svetu.

Na vprašanje, zakaj ni kakšnega slovenskega časopisa, so dobili odgovor: „Was geht euch junge dumme Grazer das etwas an (Kaj pa vas, mlade in neumne Gracarje to briga). V Podkrajju pri Goričah jim je neka kmetica povedala, da

tam okoli sploh ni Slovencev, da pa na drugi strani s Slovenci v okolici ni problemov. V neki gostilni so jim na primer povedali, da „Naša pravica“ pomeni v nemščini Totenhalle.

Povedali so tudi, da imajo občutek in vtis, kot da je prepad med obema narodnima skupnostima na Koroškem zelo globok in da ga javna občila ali namenoma oz. nehoti prezirajo.

V nadaljnjem medsebojnem razgovoru je neka udeleženka povedala, da je preštela število plošč, ki jih igra džudo-boks v vaški gostilni. Od skoraj stopetdeset plošč je našla štiri slovenske.

Dejala je tudi, da se po njenem mnenju prebivalstvo sramuje znanja slovenščine, kar je tako njej kot vsem ostalim nerazumljivo.

V nedeljo zvečer so se seznanili s cerkvenim življenjem koroških Slovencev. Predavala sta jim upravitelj rebrškega centra, kaplan Polde Cunder in Peter Hribnik.

V ponedeljek dopoldan pa so se odpravili preko Šentprimoža v Celovec. V Šentprimožu so si ogledali kulturni dom, voditeljica otroškega vrta Simona Pörsch pa jim je predstavila otroški vrtec. Posebno so se zanimali za model dvojezičnega vrta. Zanje je bilo to nekaj popolnoma novega, kajti sami so doraščali v jezikovno enotnih vzgojnih institucijah.

V Celovcu jih je sprejel na sedežu NSKS poslovodni tajnik Franc Wedenig. Kratko jih je seznanil z zgodovino koroških Slovencev, z delom in nalogami slovenskih osrednjih organizacij. Obisku na sedežu Narodnega sveta je sledil obisk Mohorjeve tiskarne. Vodja tiskarne, Hanzl Isopp, jih je vodil skozi vse prostore, od tiskarne pa do montaže in jim pri tem razlagal, kako nastaja Naš tednik.

Zvečer je bila odprta diskusija o kulturno političnem položaju naše narodne skupnosti. Kratke referate so pripravili tajnik NSKS, prof. Jože Wakounig, tajnik Kluba slovenskih občinskih odbornikov, Mirko Kert in voditeljica žvabeškega mladinskega zbora Rozina Katz. Razgovor se je nadaljeval nato še v manjših krožkih.

V torek popoldan so štajerski mladinci preraševali potek ekskurzije. Dejali so, da je ekskurzija nedvomno bila potrebna, da pa bi radi še ostali vsaj nekaj dni. Resda niso mogli celovito spoznati tematiko, vsekakor pa je po njihovem mnenju bil dosežen namen ekskurzije.

TEDNIKOV KOMENTAR

Revija mladje mladju!

MIHA ZABLATNIK

TEDNIKOV KOMENTAR

Pred kratkim je Florjan Lipuš sporočil v posebni izdaji revije mladje njen konec izhajanja. Lipuš navaja v tej svoji zadnji reviji mnogo vzrokov, ki da imajo svoj izvor v etabliranih strukturah naše narodne skupnosti. Naši vodilni možje po Lipušu ali sploh niso podpirali „revije mladje“ ali pa so bile podpore preskromne. Tako Lipuš iz finančnih težav svoje „posebne revije mladje“ ne more več izdati. Kakor sam piše, tudi njegovi souredniki iz podobnih razlogov ne več.

Pojem „mladje“ pomeni po mojem več, kakor samo natiskan papir, ki izhaja periodično. Pojem „mladje“ pomeni zame najprej vse mlade koroške Slovence,

ki posredujejo svoje mnenje, mišljenje, sanje, želje, veselje, jezo, obup in upanje na literarni način svojim soljudem. Kot sredstvo pa uporabljajo „revijo mladje“.

Mladje je povezava v prvi vrsti naših še neetabliranih rojakov, ki pišejo. Zato mladje ne more prenehati s prenehanjem revije. Revija mladje že več let ni bila več povezovalca „mladjevcev“, kakor jih jaz pojmujem. Že več let se mnogo naših mladink in mladincev ne poslužuje več „revije mladje“ kot sredstva posredovanja svojega literarnega ustvarjanja. Mnogo jih je, ki so objavljali svoje literarno ustvarjanje v raznih listih in publikacijah. Očetje „revije mladje“ so

zamašili svojčas z „revijo mladje“ vrzel na literarnem področju. Ta situacija jim je omogočila skorajda idealno svobodo. Za vse, kar so izdali, so dobili potrdilo, pohvalo, ker so sploh nekaj ustvarili. Napredek je bil največji v tem, da je na Koroškem začelo živeti literarno življenje mladih ljudi.

Danes mladi slovenski pisatelj ali mlada slovenska pesnica ne najde več teh svobodnih okoliščin. Etabilirani slovenski literati so postavili norme za svoj mlajši naraščaj, posebno prikrojene za našo narodno skupnost. Ker pa etablirani slovenski literati in literarni kritiki sami med sabo niso enotni, so prenesli svojo neenotnost in svoje norme na mlajše in „današnjim mladjevcev“ s tem zagradili ali otežkočili napredovanje pri njihovem ustvarjanju.

V tem trenutku, ko so starejši oz. etablirani „bivši mladjevci“ začeli normirati pot svojim mlajšim prijateljicam in prijateljem, je etablirana revija mladje začela hirati. Naznanil se je konec etablirane poti. Prvi simptomi so bili notranji prepiri o vredno-

sti posameznega prispevka, od katere je bil odvisen tudi honorar. Nadaljevalo se je s prepiri med uredniki in izdajatelji revije. Začeli so se krhati odnosi, prijatelji so postali nasprotniki, dokler ni ostal samo še eden, ki je v delu utonil in naznanil prenehanje „revije mladje“.

Vendar dokler bomo koroški Slovenci v tej deželi živeli, bodo živeli in rasli med nami vedno spet „mladjevci“. Z njimi bo živelo tudi „mladje“. Revija se bo spremenila. Živa revija se mora spreminjati, mora napredovati, in če hoče biti zdrava, dinamična in prodorna, ne sme postati etablirana. V tem smislu vidim napredek pri „mladju“. Današnji mladjevci so že na delu; pripravila se že nova izdaja „mladjevcev“, ki jo z veseljem pričakujem, pomlajeno, svežo, mladostno.

Tudi potrebne finance se bodo in so se deloma že našle. Laže kot doslej pa se bo dobil potreben denar gotovo potem, če se bo iskal za napredovanje ustvarjalnosti „mladjevcev“ in čim manj za cementiranje etabliranih stališč in stremljenj.

Franc Klemenjak-Kometer z Leda pri Rudi.

Albin Travnik-Ridovc, Marijan Olip-Užnik, Hanzej Roblek-Kacmun, Franc Štern.

Leni Tischler z Rakol pri Tinjah.

Milica Kriegl, Jožko Kovačič, Lenčka Kupper.

France Melchar-Pavelč iz Rožeka.

Hanzej Schellander-Krušič, Siman Kröpl iz Bilčovsa.

Pavla Wasner, pd. Žvižika, Hanzej Roblek-Kacmun, Franc Čertov-Kavc.

Marica Rudolf iz Gonovec, Milka Hartman iz Libuč, Vida Koncilija z Vogrč — zadaj: Voranč Folt s Sel in Tine Bolhar s Komla.

Franci Linhard in Janez Ižep pd. Igerc iz Libuč.

Moški kvartet z Bistrice na Zili.

Janez Tischler iz Goselne vasi.

Šimej in Berti Durnik-Pegrinova z Obirskega.

Folt Magek-Vorančev s Sel.

Foto: Stingler

PRIREDITVE

KULTURNI VEČER

Prireditelj: SPD „Srce“ v Dobrli vasi
Kraj: Kulturni dom v Dobrli vasi
Čas: četrtek, 16. 7. 1981, ob 20. uri
Nastopajo: Tamburaški zbor SPD „Zvezda“ iz Hodiš pod vodstvom Dorice Sabotnik; mladinska folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Železne Kaple vodi Travi Uršič; MPZ „Srce“ pod vodstvom Albina Krajnca; duo iz Roža (Magdalena Wieser in Micka Miškulinik).

POLETNA NOČ

Prireditelj: SPD „Rož“ v Šentjakobu v Rožu
Kraj: Šotor v Šentjakobu v Rožu
Čas: sobota, 25. 7. 1981
Za zabavo igra znani ansambel „Fantje treh dolin“ iz Slovenije.

KULTURNI VEČER

Prireditelj: SPD „Bilka“ v Bilčovsu
Kraj: Miklavž v Bilčovsu
Čas: sobota, 18. 7. 1981, ob 20. uri
Spored oblikuje domače društvo. Po kulturnem programu prosta zabava.
Igra: ansambel Veselih hmeljarjev iz Žalca.
Spored oblikujejo: mešani in moški zbor SPD „Bilka“ iz Bilčovsa, učenci Glasbene šole Bilčovs ter mešani pevski zbor graških študentov.

KULTURNI VEČER S PLESOM

Prireditelj: SPD „Vinko Poljanec“ v Škocijanu
Kraj: gostilna Picej na Zgornjih Žamanjah
Čas: sobota, 18. 7. 1981, ob 20.30 uri
Nastopa: moški zbor SPD „Vinko Poljanec“ iz Škocijana ter vokalna skupina SPD „Vrtača“ iz Slovenjega Plajberka.
Za ples igra „ALPSKI SEKSTET“.

Slovensko planinsko društvo Celovec vabi na

IZLET NA MONT BLANC
konec meseca avgusta.

Interesenti naj javijo svojo udeležbo do 31. 7. 1981 na sedež Slovenskega planinskega društva, 9020 Celovec, Gasometergasse 10, tel.: 32550 ali 32594.
Termine bomo pravočasno objavili.

VESELICA

Prireditelj: Požarna bramba Sele-Borovnica
Kraj: Šotor poleg gostilne Trkl
Čas: sobota, 18. 7. 1981, ob 20. uri
Igra ansambel „JEVŠEK“
nedelja, 19. 7. 1981, ob 19. uri
Igra „IBOUNIG TRIO“

KONCERT

Gostuje mešani pevski zbor „KOROTAN“ in plesna skupina „KRES“ iz Clevelanda (Amerika)
v petek, 24. 7. 1981, ob 20. uri, v Kulturnem domu v Ločah.
Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero“ v Ločah

KONCERT

Gostuje mešani pevski zbor „KOROTAN“ in plesna skupina „KRES“ iz Clevelanda (Amerika)
v soboto, 25. 7. 1981, ob 20. uri, v srednji dvorani Doma glasbe v Celovcu.
Prireditelj: MPZ „Jakob Petelin-Gallus“ v Celovcu

KONCERT

Gostuje mešani pevski zbor „KOROTAN“ in plesna skupina „KRES“ iz Clevelanda (Amerika)
v nedeljo, 26. 7. 1981, ob 14.30 uri, v farni dvorani v Šmihelu
Prireditelj: KPD „Šmihel“

Slovenski atletski klub v Celovcu vabi na

PLES

ki bo v soboto, 1. 8. 1981, pri Šoštarju v Globasnici.
Igra priljubljeni ansambel „ALPSKI SEKSTET“.

Loče — Kranjska gora:

Pevski nastopi in kulturni večeri

Kljub glavni turistični sezoni ali prav zaradi nje je pretekli petek priredilo domače društvo „Jepa-Baško jezero“ pri Pušniku folklorni večer. Sodelovali so tamburaši, ženski (pardon dekliski) trio ter otroški pevski zbor. Številne goste, predvsem turiste je pozdravil tajnik društva Jožko Wrolich, ki je na kratko orisal zgodovino Koroških Slovencev ter goste seznanil s kulturnim delovanjem našega društva dandanes. Opozoril je na plodno udejstvovanje tamburašev, ki so prav te dni izdali kaseto s posnetki najbolj znanih del tri in pol letne dejavnosti. Kot predstavniki bekušanske občine so bili navzoči Walter Harnisch s soprogo v zastopstvu, g. župana, ter g. Romauch. Tamburaši so enkrat več potrdili svojo kvaliteto, ampak tudi dekliski trio si je z ubranimi glasovi kmalu pridobil simpatije poslušalcev. Zelo dobro je opravil svojo nalogo tudi otroški pevski zbor, katerega nastop bi resda bilo še večkrat želeli. Mogočen aplavz vsem nastopajočim je povedal vse. Gotovo je zelo koristno, da se tudi tujci, ki prihajajo semkaj na oddih seznanijo vsaj delno z našo kulturo in z našim slovenskim življenjem na Koroškem.

V soboto pa nas je vodila pot zopet preko Karavank, v Kranjsko goro. Moški pevski zbor „Marijan Vodopivec“ s katerim smo imeli ob začetku leta v Ločah prvo srečanje je povabil naše pevce, naš otroški in dekliski pevski zbor na skupno prireditve. Radi smo se odzvali temu povabilu saj nas vežejo z našimi sosedi resda pristrčne, prijateljske vezi. Ob hudem neurju smo

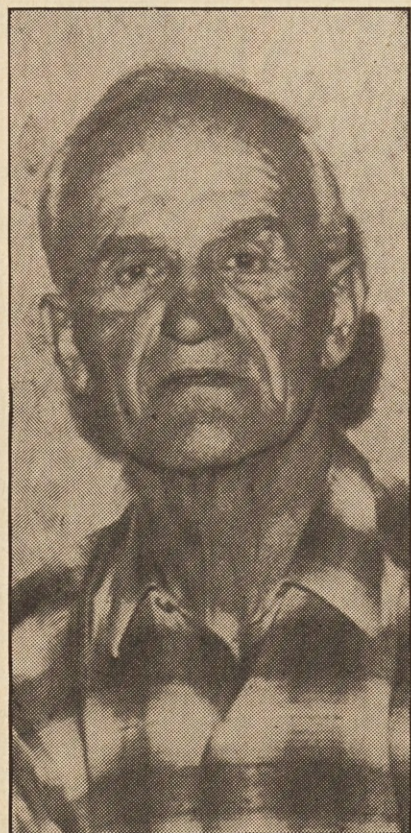
se podali na pot, ki nas je vodila preko Podkorenskega sedla. Zaradi močnega prometa je bila celo policija pripravljena poskrbeti za našo neovirano vožnjo do meje in tako smo brez posebnih zadržkov prispeli na cilj. Tukaj smo pozdravili naše stare prijatelje, izmenjali z njimi nekaj misli in že je bil čas za nastop. V telovadnici osnovne šole se je nato odvijal program pred številno publiko. Najprej je domači pevski zbor zapel nekaj pesmi in temu je sledil moški pevski zbor našega društva pod vodstvom Martina Resmana. Občinstvo je z zanimanjem sledilo naši koroški pesmi ter pevce honoriralo z močnim aplavzom. Vmes je odborniki društva pozdravil navzoče, jih seznanil z njegovo zgodovino ter današnjim delovanjem. Tudi tukaj je otroški pevski zbor v hipu osvojil srca poslušalcev, prav tako pa so naše dečve pod vodstvom Erike očarale s svojim petjem številno publiko. Vidno zadovoljni so zapuščali ljudje dvorano. Po prireditvi smo se z našimi prijatelji sestali v restavraciji pri „Mojci“. Izvrstno so nas pogostili in ob dobri kapljici je kar sama od sebe privrela pesem enkrat od naših fantov in spet ona naših prijateljev. Izmenjali smo nekaj pristrčnih besed; višek pa je bil gotovo v skupno zapeti pesmi, ki je še enkrat potrdila, da smo in hočemo tudi naprej ostati dobri prijatelji — bratje! Pozno v noč smo se vračali na Koroško — na obmejnem prehodu se je vrstil avtomobil za avtomobilom — preseljevanje narodov modernega časa — ali?

F. Č.

Pretresljiva smrt v Selah:

Tomaža Juga — Bošnjaka ni več

Kruta usoda je iztrgala v ponedeljek, 6. julija 1981, Tomaža Juga, pd. Spodnjega Bošnjaka iz življenja. V Šmarjeti v Rožu je obiral češnje, zlomila se je veja, Tomaž Jug je padel na zemljo. Takoj so

Bil je priden, veren, močno povezan z domačo zemljo, ki jo je ljubil prav tako iskreno kakor svoj narod. Zaradi te ljubezni do naroda je moral v času nacizma pretrpeti kruto preganjanje. Zaradi tega, ker je pomagal partizanom in skrivačem, so ga nacisti obsodili 22. julija 1943 na dve leti zapor. 29. aprila 1943 so obglavili nacisti na Dunaju žrtve iz Sel in kapelških grap, med njimi Tomaža Olipa, ki mu je Jug dal kruha, pa je zaradi tega bil hudo mučen in obsojen na zapor. Osvoboditev je dočakal Jug pri kmetu Jaritzu v Šentpetru pri Celovcu; tja je moral čez dan na delo, ko je bil še v zaporu, tja je šel delat, ko so ga po 18 mesecih (vračunali so mu pol leta preiskovalnega zapor) izpustili.

Velika množica ljudi se je poslovala v četrtek, 9. julija 1981, od moža, ki je kljub temu, ali pa morda prav zaradi tega, ker je pretrpel v življenju toliko gorja, naredil dosti dobrega, tako svojim, kakor tudi sosedom in vesoljni Cerkvi, s tem da je njegova družina podpirala misijonske bogoslovce. Za vse dobro se mu je zahvalil župnik Ivan Matko, ki je opravil pogrebne obrede ob asistenci Ivana Olipa. V imenu Narodnega sveta koroških Slovencev se je zahvalil rajnemu za njegovo neomajno zvestobo domu in rodu tajnik Jože Wakounig.

Naj rajni Tomaž Jug počiva v miru. Vdovi, otrokom, vnukom in drugim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

Bil je priden, veren, močno povezan z domačo zemljo, ki jo je ljubil prav tako iskreno kakor svoj narod. Zaradi te ljubezni do naroda je moral v času nacizma pretrpeti kruto preganjanje. Zaradi tega, ker je pomagal partizanom in skrivačem, so ga nacisti obsodili 22. julija 1943 na dve leti zapor. 29. aprila 1943 so obglavili nacisti na Dunaju žrtve iz Sel in kapelških grap, med njimi Tomaža Olipa, ki mu je Jug dal kruha, pa je zaradi tega bil hudo mučen in obsojen na zapor. Osvoboditev je dočakal Jug pri kmetu Jaritzu v Šentpetru pri Celovcu; tja je moral čez dan na delo, ko je bil še v zaporu, tja je šel delat, ko so ga po 18 mesecih (vračunali so mu pol leta preiskovalnega zapor) izpustili.

Velika množica ljudi se je poslovala v četrtek, 9. julija 1981, od moža, ki je kljub temu, ali pa morda prav zaradi tega, ker je pretrpel v življenju toliko gorja, naredil dosti dobrega, tako svojim, kakor tudi sosedom in vesoljni Cerkvi, s tem da je njegova družina podpirala misijonske bogoslovce. Za vse dobro se mu je zahvalil župnik Ivan Matko, ki je opravil pogrebne obrede ob asistenci Ivana Olipa. V imenu Narodnega sveta koroških Slovencev se je zahvalil rajnemu za njegovo neomajno zvestobo domu in rodu tajnik Jože Wakounig.

Naj rajni Tomaž Jug počiva v miru. Vdovi, otrokom, vnukom in drugim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

ROŽ-PODJUNA-ZILJA

Žitara vas

Pod naslovom „Večer slovenske pesmi in folklorne“ je preteklo nedeljo priredilo pri Rutarju v Žitari vasi domače društvo SPD Trta prav doživeti kulturni večer, ki je bil namenjen predvsem turistom v občini. Njim in domačim gostom so bile namenjene tudi pozdravne besede, ki jih je spregovoril predsednik društva Jozej Golavčnik. Čeprav je tak večer namenjen predvsem turistom, ti naj na prijeten način spoznajo kulturno ustvarjanje slovenskega naroda, je tokrat kljub poletnem času prišlo na koncert veliko število domačinov, ki so do zadnjega napolnili Rutarjevo dvorano.

Slovensko kulturo so prireditelji pokazali v pesmi, besedi in plesu, nastopilo pa je kar pet skupin: Koncert so pričeli z nastopom domačega moškega zbora, ki ga vodi Joži Starc. Ubranim moškim glasovom je sledil živahen nastop mladinske folklorne skupine, Plazniška dekleta so se predstavila z nežnimi glasovi. Koncert je zaključil gost večera — mešani zbor Srce iz Dobrle vasi. Nastope je povezoval Stanko Wakounig. „Izven programa“ pa so nastopili še tisti vižarji, ki so se pravkar vračali s Sel in so dobro voljo prinesli s 1. srečanja vižarjev.

Šentprimož

Slovensko prosvetno društvo Danica nadaljuje dolgoletne navade; da v poletnih mesecih, mesecih turizma, prireja kulturne večere za goste. S temi kulturnimi prireditvami na eni strani hočejo prosvetaši gostom popestriti dopust, na drugi strani pa je namen, seznaniti gosta s slovenskim kulturnim bogastvom in mu preko samo nemške reklame povedati, da Koroška je bila, je in bo dežela, kjer živita dva naroda. Ti koroški večeri so zelo priljubljeni.

Je pa še nekaj, kar dela te večere tako priljubljene: namreč dejstvo, da poleg domačih skupin zmeraj nastopa tudi kakšna druga koroška skupina.

V petek, 3. julija, je bil koroški večer v Kulturnem domu. Poleg MPZ „Danica“ je nastopila plajberska tamburaška skupina, ki jo vodi Foltej Pavlič ter plajberski kvartet, vodi ga mag. Mirko Lausegger. Če pomislimo, da tako kvartet kot tamburaši pojejo in godejo šele nekaj več kot eno leto, potem se ni moč dovolj načuditi harmoničnosti in uigranosti obeh skupin. Posebno tamburaši, kjer igra sama mladež, so poslušalci ploskali.

Kot poseben in nenajavljen gost pa je na oder prirajala folklorna skupina iz Novega Beograda. Beograščani so bili na poti v Globasnico, kjer so v soboto nastopali in so z veseljem in izven programa zarajali v Šentprimožu.

Teden nato pa je SPD priredila koroški večer pri Uranku na Veselah. Poleg doma čega zbora se je predstavila folklorna SPD Zarja, za srbeče pete pa je poskrbel Alpski sekstet. V polni dvorani se je vrstila točka za točko, po končanem programu pa je bil ples, da se je menda kar iskrilo.

Brnca

Vsi vemo, da je delovanje z mladino, posebno v krajih, kjer se je to v zadnjih letih popolnoma zane-marjalo, zelo važna stvar. Prav zato smo si odborniki SPD „Dobrač“ na Brnci stavili za cilj, da spravimo na noge instrumentalni ansambel, ki naj bi bil začetek vključevanja mladine v društveno delo. Kar precej napora je bilo potrebno, vendar uspelo nam je pridobiti za

začetek 13 otrok. Pod vodstvom prof. glasbene šole v Jesenicah, gospoda Jenka, je ta instrumentalna skupina imela dosedaj že 7 vaj. Mladi instrumentalniki bodo imeli priložnost pokazati kaj že znajo jeseni v okviru proslave 75-letnice obstoja našega društva.

Da pa poleg glavne naloge, dela z mladino, nismo pozabili na ostale društvenike, kažejo naslednje prireditve:

5. aprila 1981 je Miha Zablatnik predvajal videlo-film „Vi, ki ostanete živi...“, ki je bil sestavljen ob priliki 35-letnice obglavljenih selških žrtev in prikazuje pričevanja preživelih sorodnikov obglavljenih. Nad 40 gledalcev je bilo globoko prizadetih o vsebini.

10. maja 1981 je Oder Mladje navdušil mladino, tako nemškogovorečo kot slovensko, z igro „Štirje fantje muzikantje“.

Cilj društvenega izleta, 31. maja 1981, je bil ogled partizanske bolnice Franja. Nekaj bivši aktivist

KULTURNI VEČER

Prireditelj: SPD „Edinost“ v Škofičah
Kraj: gostilna Bürger v Škofičah
Čas: sobota, 18. 7. 1981, ob 20.30
Spored oblikujejo: tamburaški ansambel iz Hodiš, mešani zbor SPD „Edinost“ iz Škofič ter Janšejev oktet iz Holbič.

nam je živo orisal dogajanja okoli te bolnice. Po kosilu v Idriji smo si ogledali tudi še tamkajšnji muzej.

Najstarejši udeleženec tega izleta, 81-letni Maks Trunk, nekdanji odbornik društva in postrtovalen prosvetaš, se je razveselil uspešnega društvenega dela in med drugim dejal sledeče: „Bral sem, da so znanstveniki ugotovili, da se Dobrač ne bo podrl. To pa prav tako velja za naše društvo „Dobrač“, ki ima ime po tem velikanu.“

Pređen so počitnice prekinile naše delo, smo se 11. julija 1981 v prijetnem vzdušju srečali društveniki in prijatelji društva na Bleščeči planini.

mark

Rožek

V Zgornjih Goričah pri Rožeku je pretekli teden praznoval svojo 80-letnico Franc Prein, pd. Grum. Jubilat kljub boleznim in visoki starosti rad obiskuje prireditve domačega kulturnega društva in je vedno vesele narave. Grumovemu očetu iskreno čestitamo in mu kličemo na mnoga leta!

ČESTITAMO

Župnik v Žrelcu France Božič obhaja te dni srebrni mašniški jubilej. NT mu prisrčno čestita!

*

Te dni je praznovala v Beli v občini Železna Kapla Amalija Fera svoj 80. rojstni dan. Amaliji Fera čestitamo in ji želimo še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

*

60 let je postala tudi Marija Jernej iz Šentvida v Podjuni. Mariji Jernej čestitamo!

*

Visoko starost je dosegla Amalija Kosmač iz Globasnice. Pred kratkim je praznovala svoj 90. rojstni dan. Vsi prijatelji Vam iz srca čestitamo in Vam želimo še mnogo srečnih let.

*

Barbari in Joziju Ottowitz z Rut pri Podgorjah v občini Šentjakob se je rodil sin Jožko. Srečnima staršema čestitamo!

GOST V NAŠEM TEDNIKU

Jože Kopeinig:

Tinje—Celovec in nazaj

Dom v Tinjah, znan vsakemu Korošču, ki se hoče izobraževati, so ustanovili slovenski duhovniki krške škofije že pred 20 leti, 13 let pa ga vodi Jože Kopeinig. Jeseni bodo odprli povečani in posodobljeni Dom, ki ga gradijo v obliki samopomoči slovenskih duhovnikov in vernikov dvojezičnega ozemlja.

NT: Jože Kopeinig, domà si v Šentpetru na Vašinjah, ob robu dvojezičnega ozemlja v bližini Velikovca. Kako si se odločil za duhovniški poklic?

Kopeinig: Domà nas je bilo 6 otrok, na duhovniški poklic sem mislil že v otroških letih. Ko sem hotel leta 1952 v semenišče na Plešivec, so bile pri nas gospodarske razmere zelo trde. Bil sem priča pogovora med rajnima staršema. Mama je dejala: „Če naj bi šel naš Pepi študirat, potem moraš ti nehati kaditi!“ Moj oče je večkrat skušal v postnem času opustiti kajenje, vendar je ponavadi zdržal le teden ali dva. Takrat pa se je na to mamino besedo obrnil, vrgel cigareto v ogenj in od takrat naprej ni več kadil.

Od kar je oče med pokojnimi z vedno večjo hvaležnostjo mislim na to njegovo žrtev, od katere sem živel in črpal v svojem življenju.

NT: Izpolnjuješ več delovnih mest, si vodja Doma v Tinjah, urednik Nedelje in poslovodja škofijskega Dušnopastirskega urada v Celovcu. Dnevno nihaš med Tinjami in Celovcem.

Kopeinig: Nedeljo sem prevzel pred 4 leti po prerani smrti Jožeta Vošnjaka. Z naklado nad 5000 izvodov praznujemo letos 55-letnico ustanovitve tega lista in skušamo nagovoriti predvsem tudi mladino in izobražence. Načrtov ne primanjkuje, izvedba potrebuje malo več časa.

Dušnopastirski urad v Celovcu je osrednja škofijska pisarna za duhovnike dvojezičnega ozemlja.

NT: Urejuješ tudi periodični Misijonski list.

Kopeinig: Misijonsko delo je pri nas zelo zasidrano, letno nabere nad 1.200.000 šilingov v ta namen, 530 bogoslovcem ta smo pomagali s svojimi prispevki pri študiju. Misijonski list poroča o tem delu širom sveta in predstavlja povezovalni člen med dobrotniki in misijoni po celem svetu.

NT: Glavna Tvoja skrb velja Domu v Tinjah, največji izobraževalni ustanovi koroških Slo-

vencev. Kakšno je trenutno stanje na tem področju?

Kopeinig: Dom je last Sodalitete, to je združenja slovenskih duhovnikov celovške škofije, ki so že v prejšnjem stoletju začeli ustanavljati med svojimi rojaki hranilnice in posojilnice, zadruge in društva. Poleg duhovnih vaj so pripravljali redno izobraževalne tečaje za kmečko mladino. Po drugi svetovni vojni so to dejavnost strnili v Domu v Tinjah, kjer je bila 15 let tudi kmetijska šola.

NT: Danes se udeležuje Dom tudi na založniškem področju in organizira potovanja v najrazličnejše kraje v Avstriji in izven ter nudi streho tudi nemškimi izobraževalnim ustanovam za njihove programe.

Kopeinig: Toliko ljudi je stalno na naših prireditvah, da smo morali misliti na povečanje doma in preureditev dosedanjih prostorov. Izgradili smo novo poslopje, ki bo vsebovalo 75 postelj, tri dvorane za 120 do 150 ljudi, eno dvorano za 30 in eno za 20 oseb ter vrsto stranskih prostorov za skupinsko delo itd. V hiši imamo skoraj 300 različnih prireditev letno in bo v bodoče lažje porazdeliti prireditve po hiši.

NT: Vem, da žuli Dom prosvete v Tinjah pomanjkanje sredstev. Želim Ti tudi na tem področju mnogo sreče. Hvala za pogovor!

FK

PISMA BRALCEV

K srečanju pisateljev

V vašem cenjenem listu ste 11. julija objavili poročilo o pisateljskem srečanju v Brezah, kjer je pravilno rečeno, da so v Brezah pričujoči pisatelji podpisali resolucijo, ki sem jo predlagal v prid manjšinskim jezikom kulturam. Ne drži pa, da so se „podpisnikom pridružili znani pisatelji in kulturniki, kot sta svetovno znani režiser Giorgio Strehler, pisatelj Fulvio Tomizza in Nobelov nagrajenec Eugenio Montale“.

Imena omenjenih treh oseb sem zborovalcem nekako in spodbudo jaz navedel, ker spadajo med podpisnike resolucije, ko so italijanski kulturniki pred časom naslovili na vlado italijanske republike v prid manjšinam, ki živijo v Italiji. Potem ko sem torej navedel ta primer, sem predlagal svojo resolucijo, ki pa je naslovljena vladam vseh držav, v katerih živijo manjšinske skupnosti.

Zato je naslov Vašega poročila „Nobelov nagrajenec je solidaren z manjši-

nami“ točen, vendar pa ne Montale ne Tomizza ne Strehler prav nič ne vejo o resoluciji, ki je bila sprejeta v Brezah.

Boris Pahor, Trst

Pripis k članku o razstavi strokovne šole v Šentrupertu

Dekleta iz gospodinjinske šole smo bile počaščene ob podelitvi nagrad za tri najboljše izdelke ročnega dela, ki nam jih je podaril Otto Robert Wilhelmer, deželni voditelj Kneippove družbe. S tem je izkazal priznanje in zanimanje za celotno delo naše šole in za prizadevnost deklet in sester. Nagrade za izdelke, ki so jih ocenili gospa strokovni inšpektor Annelies Schmid, podžupan velikovške občine, ing. Wilhelm Waldner in gospa Elisabeth Wittemann, so nam bile v veselje in veliko vzpodbudo za nadaljnje delo.

Šentrupertske gojenke

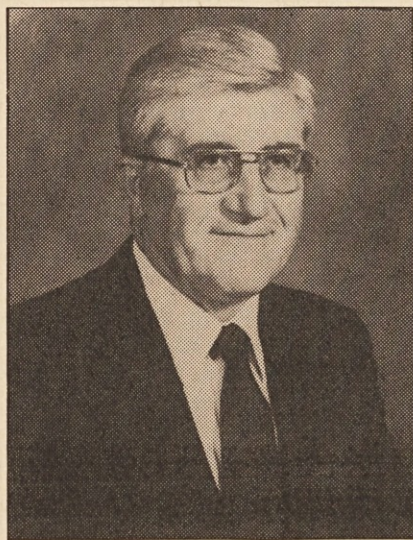
Bil sem presenečen...

Ob prometni nezgodi v Celovcu, križišče Völkermarkter Ring — FunderstraBe, 9. 7. 1981, okoli enajste ure so

Koroški rojak je v ZDA ustanovil zbor:

Zbor Korotan iz ZDA gostuje na Koroškem

Proti koncu poletja 1950, je prišel v Cleveland mladi koroški rojak Metod M. Milač. Kmalu se je seznanil z mnogimi Slovenci, ki so se že pred njim naselili v tej slovenski metropoli. Ta poznanstva so komaj eno leto pozneje, v začetku septembra 1951, privedla do ustanovitve pevskega zbora. Na prvi vaji je bilo osemnajst fantov.

Metod Milač — ustanovitelj zbora.

Ker zbor tedaj še ni imel imena, so ga nekateri imenovali kar zbor M. Milača.

Takoj po prvih nastopih je mnogo deklet spodbujalo gospoda Milača, naj bi razširil skupino v mešani zbor. Že ob prvi skupni vaji je postalo razvidno, da bodo dekleta ne le važen sestavni del te kulturne organizacije, ampak tudi zelo delavne na vseh področjih, ki jih taka ustanova zahteva. Zbor je v zelo kratkem času številno porastel do 75 članov in članic in dosegel lepo sozvočje s primerno razdelitvijo glasov v štiri glavne zvočne enote mešanega zbora. Ti člani so na eni prvih skupnih vaj navdušeno sprejeli ime: Pevski zbor Korotan, ki ga zbor še danes s ponosom nosi.

Za glasbo se je Milač zanimal že v zgodnji mladosti, ko je še bolj ali manj brezskrbno letal po trgu in okolici Prevalj na Koroškem. Ljubezen do slovenske pesmi je prejemal od svoje matere Jerice, rojene v Beli pri Železni Kapli, ki mu je kot dečku prepevala in ga naučila veliko pesmi. Mati je bila zelo dobra pevka. Morda je ta naravni pevski dar dan vsem Slovincem, morda pa še v posebno veliki meri ljudem v Podjuni, Rožu in ob Zilji. Tako so pri Milačevih ob večerih premnogokrat prepevali štiri-glasno. Metodov brat je pel prvi glas, njegova sestra drugi, mama pa tretji glas. Metodo je zaradi čistega soprana vedno pripadala na-

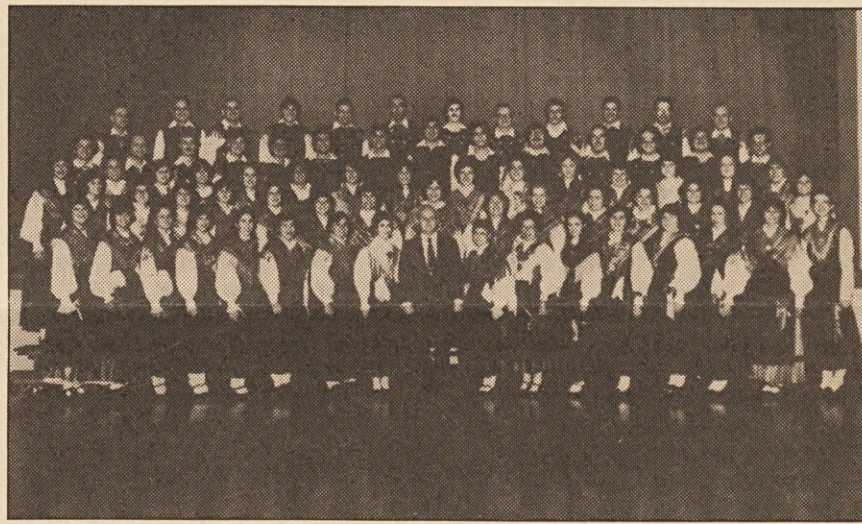
loga, da je „čez“ pel, ali kakor so pri njih bolj po domače rekli „čez dajal“. Samo očeta je mama izključila iz tega domačega ansambla. Pa ne, da bi oče ne imel posluha. Po materinem glasbenem občutju bas ni imel mesta med visokimi in čistimi glasovi deških, dekliških in ženskih sopranov in altov.

Metodovo veselo udejstvovanje pri koncertih ob domačem ognjišču je gotovo mnogo pripomoglo, da se je z njegovim nadaljnim pevskim udejstvovanjem v njem z lahkoto razživilo razumevanje za zborovsko petje. Pod vodstvom slovenskega skladatelja Matija Tomca je kot nižji gimnazijec pel v zboru škofijske klasične gimnazije v Šentvidu nad Ljubljano. Pod vodstvom profesorja Tomca je začel spoznavati ne samo slovensko ampak tudi tujo zborovsko literaturo. Istočasno mu je profesor Venceslav Snaj začel odkrivati lepote klavirskih skladb.

Na priporočilo pokojnega profesorja Snoja je Metoda sprejel kot privatnega učenca sedaj že upokojeni profesor Akademije za glasbo

Anton Ravnik, priznan umetnik, pianist in pedagog. Ta mu je razkril lepote, globino in pomen ne samo klasične, ampak tudi splošne glasbene umetnosti ter končno posredoval, da je bil Metod sprejet na srednjo šolo Glasbene akademije v Ljubljani. Leta bivanja v Ljubljani so mu omogočila obisk koncertov, opere in drame in umetniških razstav, da si je tako poleg studija lahko širil obzorje tudi v umetnosti in drugih humanističnih vedah.

Vojna vihra tudi Milaču ni prinesla. Njegova družina je bila v aprilu leta 1941 bežala iz Dravograda in je izgubila vse premoženje. Kljub temu, da se je po nekaj tednih spet sešla v Ljubljani, so bili pod silo razmer uničeni vsi veliki upi in načrti. Vendar pesem pri Metodu ni popolnoma prenehala in utihnila. Včasih je le zadonela ob svetlih trenutkih, največkrat samo v spodbudo, pa naj v koncentracijskem taborišču na otoku Rabu, na železniški postaji v Beljaku ali pa v samem zloglasnem taborišču Oswiecimu (Auschwitz) v okupirani južni Poljski.

Pevski zbor „Korotan“ iz Clevelanda.

MI
ZA VAS

PIŠE MIHA ZABLATNIK

KLUB SLOVENSkih OBČINSKIH ODBORNIKOV KEL KOROŠKA ENOTNA LISTA

Bolniške zavarovalnice: Doklade za letovanje otrok

Razne bolniške zavarovalnice dajejo na posebno prošnjo doklade (Zuschüsse) za letovanje otrok na morju ali na planinah, če to zdravnik priporoča. Zavarovalnici je treba v tem primeru oddati potrdilo zdravnika in potrdilo doma, v katerem je otrok bival. Prispevki so med 50.— do 80.— šil. na dan. Tudi sindikati (Gewerkschaft) daje na dan 40.— šil. doklade svojim članom, če njihovi otroci letujejo. Treba je vložiti posebno prošnjo naslovljeno na strokovno združenje, v katerega smo včlanjeni.

Koordinacijski odbor za letovanje otrok na morju nudi vse potrebne informacije in obrazce za zavarovalnice in sindikat. Osebo vas rada informira ga. Milka Kokot, Gasometergasse 10, Celovec, tel. 32 5 50.

Še prosta mesta v Savudriji

Letos je še vedno precej nezasedenih mest za letovanje v

Savudriji, od 6. do 20. avgusta. Dragi bralci, poslužite se edinstvene možnosti in pošljite svojega otroka 14 dni na morje. Vsem otrokom, ki so kulturno aktivni, odobri Koordinacijski odbor 10% popusta, če je na prijavnici potrdilo društva, v katerem otrok sodeluje. Socialno šibke družine dobijo še poseben popust; morajo pa posebej utemeljiti svojo prošnjo.

Počitniški dom v Savudriji izpolnjuje vse pogoje za izvrstno pedagoško in zdravstveno oskrbo. Z našimi otroci bodo šli izbrani in usposobljeni voditelji.

Predšolski otroci na otok Krk

Zveza slovenskih žena organizira letovanje predšolskih otrok na otok Krk. Tudi tu je še nekaj prostih mest. Podrobne informacije daje predsednica ZSZ, Milena Gröblacher, 9122 Škocijan 8, tel. 0 42 39 - 21 78.

Fran Milčinski:

Poldrugi Martin in razbojniki

To je bilo kmalu po oni nedelji, ko je Poldrugi Martin varoval dom, pa mu je hiša nad glavo zgorela.

Mati je dejala: „Sinek Martinek, hiša nama je pogorela, brez denarja se ne da postaviti druga. Stara sem, ni me skrb zame, pri sestri, tvoji teti, bom našla kot za stare dni. Žal pa mi je tebe, sinek, da boš moral po svetu in te bodo tuja vrata bila po petah.“

Poldrugi Martin je odvrnil: „Nič se ne bojte, mati, ne bodo me tuja vrata bila in ni treba, da bi me, saj so domača ostala cela.“

Pobral je s pogorišča domače duri, naprtil si jih na hrbet, da so mu docela segale do petá, poslovil se je od matere in šel, da si poišče drugod službe in kruha.

Poldrugi Martin je bil trden; šel je na seno in zaspal brez večerje.

Drugo jutro mu je rekel gospodar: „Ne polenčka ni na tnalu, da bi mogel in nama skuhal zajtrk. Tjale v hrib morava najprej po drva. Kar vprezi štiri vole in pripelji za menoj! Preden prideš, bom posekal nekaj dreves.“

Poldrugi Martin je vprašal: „Kako naj vprežem vole?“

Gospodar je odvrnil: „Močnejša dva spredaj, druga dva zadaj.“

Nato je vzel gospodar sekuro in stopil v hrib. Martin se je lotil voza in volov. Močnejša dva je vpregel pri obeh, druga dva na zadnjem koncu; vpregel pa jih je tako, da so bili z glavami drug od drugega. Zato niso nikamor prišli.

skopemu gospodarju. Moral je kar pobrati šila in kopita, a ni imel drugih šil in kopit razen hišnih durí. Oprtal si jih je na ramo, da so mu tolkle ob pete, in je šel sit in zadovoljen naprej svojo pot. Koder je šel, povsod so se mu smejali in mu dajali kruh v malho. Dela pa niso imeli zanj nobenega.

Nagibal se je dan, ko pride v gozd. Sklene, da bo tukaj nočil. Izbere si mogočen hrast. Nanj spravi vrata in jih položi med veje. Holáj, postelja je postлана, varna bo pred divjo zverjo! Tudi večerje mu ne bo manjkalo, malha je polna kruha. Le želajo ga je. Stopil je s hrasta in se ozrl, kod kaj teče, da bi bilo za žejo. Srečne oči, že je uzrl studenec! Ob njem sta bila škaf in korec. S korcem si je nalil vode v škaf in je oboje, škaf in korec, nesel gor v hrast in postavil na vrata. Vrata so mu bila ne le postelja, ampak tudi miza; sedel je in so mu bila hkrati še stol. Lepo je zalagal in zraven pil vodo in bil zadovoljen, da ga jutri ne bo dramil kateri koli gospodar.

V tem gozdu pa so imeli svoje zbirališče razbojniki. Njihov je bil korec, njihov škaf, ki ju je bil Poldrugi Martin pobral ob studencu.

Poldrugi Martin je večerjal na hrastu, ko se je pod hrastom zbralo dvanajst razbojnikov. Zakurili so ogenj, pekli in cvrli; vina so imeli s seboj polne mehove in so rezali in trgali meso ter lomili kosti, jedli in namakali, divje se krohotali in si vmes delili plen. Iskre ognja so visoko letele v hrastove veje. Ena izmed njih je priletela Poldrugemu Martinu na roko in ga pičila, prav ko je pil. Zgenila se mu je roka in voda se mu je iz korca razlila po vratih, nato pa je z vrat kapljala dol.

Najmlajši razbojnik se tedaj oglašil: „Dež pada!“

Glavar pa se je zasmel: „Nič se ne boj, ne bo te podrl! Iz nebes je, hvaležen bodi zanj!“

Martinu pa so iskre še nagajale, pa je dejal: „Oni tam spodaj nagajajo meni, nagajal jim bom še jaz!“ In je zvrnil ves škaf.

„Oha,“ je dejal najmlajši razbojnik, „pošteno lije, nemara so na stežaj odprli nebeška vrata.“

„Nič se ne boj,“ se je zakrohotal glavar, „dokler ti nebeška vrata sama ne prilete na glavo!“

Poldrugi Martin je čul te besede, dvignil je vrata z vej in jih spustil dol, da so s korcem in škafo vred zaropotalo po vejah in lopnile po onih spodaj.

Prestrašeni so razbojniki zakričali: „Gorje nam, nebeška vrata so prišla nad nas!“ in so zbežali, kamor in dokler so jih nesle noge.

Poldrugi Martin pa se je splazil s hrasta in si postregel z razbojniško pojedino. Potem je pobral denar, kar so ga razbojniki pustili, in si ga zbasal za srajco. Naprtil si je vrata na ramo in se vrnil domov k materi.

Mati je zastokala: „Sinek Marti-

nek, ali si že nazaj? Ali ti ni bilo nikjer obstanka?“

Poldrugi Martin pa je potegn srajco izza pasu, da se mu je usel denar po tleh. Toliko ga je bilo, da sta si namesto zgorele hiše postala vila drugo, ki je bila vsa nova, le duri sta dala nataktniti stare.

Josip Jurčič:

Krjavelj in njegova koza

Krjavelj je bil že čez šestdeset let star mož, srednje velikosti in precej životen. Lica je bil zabuhlega, nazaj visečega čela in nekaj čudnega, pol škilavega pogleda. Oblečen je bil pozimi s suknjo, ki je bila Bog ve kdaj vojaška in iz modrega sukna. Zdaj pa se iz množine pomečkov, záplat in lukenj, z vlaknom in nitmi zapletenih, že ni poznalo, katera barva in záplata je prvotna in katera je šele potlej pridejana. Hlače prtenice so segale samo do kolen, kjer je kazal Krjavelj za malo ped bose kože. Golenice njegovih čevljev so bile namreč že tolikokrat udelane, da niso več segale do kolena. Na glavi je imel klobu s širokimi krajevci. Da bi

da ni več v pšenico hodila, kako je „štatljivemu“ konju navado odpravil itd.

Nič drugega ni revež počel. In vendar so ga neusmiljeni jeziki raznesli za neumnega ali vsaj malo prismojenega. Ker so vedeli, da je Krjavelj dobra duša in rad ustrezal, so ga imeli za Jurčka. Nalašč so napeljali govorico na hudirja, na kozo in na take reči, o katerih je mož po zabil, kako je to že stokrat v raznih spremembah pravil, in je še enkrat ponovil isto stvar. In če je ubošče malo drugače zategnil, če je danes dejal, da ga je bilo strah, ko je hudirja na kose sekal, jutri pa je rekel, da ga ni bilo nič strah, so rekli, da laže.

Nekega popoldneva so sedeli v gostilni in Krjavelj je spet pravil kmetom svoje dogodivščine.

„Krjavelj, ali ti koza še uhaja na Obrščakovo njivo?“ vpraša Matevžek.

O, nič več ne, zdaj sem jo ozdravil, koza, že dobro dolgo let je tega,“ pravi Krjavelj.

„Kako si jo ozdravil?“

„I kako! Kri sem ji spustil, pa se je popravila. Jaz sem imel s kuhinjo opraviti, moral sem paziti, da se smola v loncu ne užge. Zato nisem mogel imeti zmerom očesa v kozo! Ti, Obrščak, si mi vedno žugal, da mi jo boš vzel, če bo v škodo hodila. Kaj je bilo početi? Zaprte nisem mogel imeti, varovati in vračati je zmerom in zmerom nisem utegnil. Čaka me vrag, čakaj, ti bom že nekaj naredil, kozača, da ne boš ven in ven ti ščala gobca v ograji! Pa sem vzel veliki nož ter sem ga nabrusil na ostri in sem se ulegel na trehuh prav tih na mejo tam pri vrzeli, kjer je živela noter hodila. Kar ti pride! En gobca trave namuli pa odtrga: hrst! Zopet namuli — tačas se pa jaz stegnem in: šop! porinem nož kozi v bedro. Kri je tekla kakor v turški vojski in vpila je uboga Dimka, kakor bi jo meh drl. Jaz sem pa dejal: čakaj, zdaj te ne bo več v škodo!“

„Ali ti je potem poginila?“

„Kaj še! Kakor hitro ji je odtelista pregrešna kri, ki jo je zapeljavala, je ni bilo več videti v škodo! Zdaj vem, da nima nihče bolj pohlevnega živinčeta kot jaz.“

Oton Župančič:

Žabe

Rega, rega, rega, rega,
vedno hujša je zadrega,
sonce že do dna nam sega,
jojmene, kaj bo iz tega!

Kum, kum,
le pogum:
slišal sem od juga šum!
Kvak, kvak,
glej oblak,
glej oblakov sivih vlak,
vedro vode nosi vsak,
kmalu bo vse polno mlak!

Rega, rega, rega, rega
Bog nas reši vsega zlega!

Kum, kum, le pogum!
kvak, kvak, glej oblak!

pa Krjavelj pokazal, da je svoje dni cesarja služil, je imel krajevca nad levim ušesom gori zavihan in na oglavje pripet. Krjavelj ni nič posebnega počenjal. Smolo je bral po gozdu in jo prekuhaval in prodajal kmetom po dva krajcarja funt, da so si kola mazali. Vranam in vrbcem je nastavljal, verice streljal in pekel in jedel, poginule prašiče po okrožju pobiral in doma za predpustno slanino in slaščico sušil. Zvečer je hodil k sosedovim za peč sedet. Tam je pravil vselej in vsak večer, kako je videl morsk strah, hudirja na ladji, ko je bil vojak, kako je kozo ozdravil,

Koordinacijski odbor za letovanje otrok na morje

Viktringer Ring 26
Vinko Kušej
tel. 0 42 22 - 72 5 85

Gasometergasse 10
Milka Kokot
tel. 0 42 22 - 32 5 50

Vljudno Vam sporočamo, da bo letovanje otrok na morju v SAVUDRIJI letos v 2 izmenah:

1. izmena: od 6. 8. do 20. 8. 1981
2. izmena: od 20. 8. do 3. 9. 1981

Koordinacijski odbor nudi:

Prostore za bivanje, 5 obrokov hrane dnevno, za vsakih 10 otrok enega vzgojitelja, zdravstveno oskrbo in v primeru potrebe prevoz bolnega otroka v bolnico, prevoz v Savudrijo in nazaj. Cena za 14-dnevno bivanje znaša šil. 1400.—; prevozni stroški šil. 400.—.

Šel je in, koder je hodil, povsod so mu po petah tolkla domača vrata. Bil pa je zadovoljen in vesel, da niso bila tuja, kakor mu je prerokovala mati...

Gledali so ljudje, majali z glavo in ga izpraševali. Pa jim je razodeval, čemu ima na hrbtu domača vrata. Smejali so se mu, dali so mu kruha v malho in veleli naprej. Dela pa niso imeli za fanta, ki mu duri bijejo ob pete. Niso imeli zanj dela ne pri prvem ne pri drugem ne pri tretjem gospodarju. Pride zvečer do četrtega gospodarja in vpraša po delu. Ta gospodar je bil skope sorte. Ogledal si je fanta z durmi na hrbtu in si mislil in računl: fant je močan kakor bik, pameten pa ravno še dovolj — taki so včasih dobri za delo. Plačaj jim pa, kolikor hočeš, saj ne poznajo denarja in njegove veljave. Dejal mu je:

„Fant, smiliš se mi, ne podim te, lahko ostaneš pri hiši. Za večerjo pa pojdi spat! Videla bova, kaj nama prinese jutro.“

Potekla je ura, potekli sta dve, ko se je vrnil gospodar.

„Kaj počenjaš, prismođa?“

Poldrugi Martin je odgovoril: „Voli nočejo potegniti, ne marajo v hrib. Pa jim tudi ni treba: bolj so pametni kakor midva, saj je še dovolj drv pod ognjiščem.“

Gospodarja je jezilo in ga je bilo sram. Zakuril je in zavrel mleko. Nalil ga je v skledo, nevoljno ukazal Poldrugemu Martinu k zajtrku in še ga je opomnil: „Počasi zajemaj, vroče je!“

„O,“ je dejal Poldrugi Martin, „doma smo vroče mleko hladili takole.“ Ročno je izpred gospodarja potegnil hlebec kruha, ga zlomil in zdobil v mleko. Preden se je gospodar od začudenja zavedel, je že posrebal vse mleko in ves kruh, kar ga je bilo v skledi. O pravem času se je vendarle spomnil tudi gospodarja in mu pustil vsaj žlico in skledo.

Ne, take lenobe, takega požeruha še niso imeli pri tej hiši! Poldrugi Martin se je grdo zameril

posled po očetovi smrti ubijal se z malim zemljiščem deset mernikov posevka kakor vsi Kvasovi, kar jih je oče Luka po starem pomnjenju znal na prste naštetí. Ali rojenice, katere imajo pri zibelí vsakega poštenega Slovenca svojo odločno besedo, naklonile so bile našemu Lovretu kmalu po porodu drug, lepši namen, da bo delal z glavo in rabil namesto ótke gosje pero. Znano je življenje ubogega učenca; torej mi ni treba posebej opisovati Kvasovih stisk in bojov z revščino in nadlogo. Posebno izvrstna glava za učenje, ljubezen do dobrega reda in obnašanja in marsikatera druga lepa lastnost je mladeniču pridobila podpornikov in prijateljev in je delala starima roditeljema veliko upanja, da se jima spolni poslednja, največja želja. Ali čuda, dokončavši ljubljanske šole, tihi mladenič ni „hotel dobro storiti“ po materini misli in, ne da bi bil postal mašnik, kazal je vse bolj posvetne naklepe. Hotel je iti v daljna večja mesta v višje šole. S tem pa niso bili samo ubožni starši nezadovoljni, ampak zameril se je tudi večini svojih podpornikov, tako da je bil skoro popolnoma zapuščen. Vedel je pa, da Angleži še niso iznašli tako blagotvornega stroja, da bi se dalo po njem od zraka ali čiste vode živeti. Zato mu je bilo ravno prav, da je po nekem priporočilu dobil začasno za učenika sinu premožnega graščaka Benjamina G* na gradu Slemenicah. Ker je bil tudi precej slabotnega zdravja, hotel je potemtakem

okrepiti se na deželi in še kaj zaslužiti za daljnje učenje.

Tako ga najdemo ravno na poti. Voza iskaje, je bil po sreči naletel na zdravnika Venclja in to mu je našlonilo prvič prijetno družščino za potovanje, drugič pa si je prihranil voznino.

Kmetje ob cesti in drugi napotni ljudje so, srečevaje Kvasa, zvedavo ogledovali mladega jezdecá. Zlasti mlade deklice so se rade ozirale za njim, ker po svoji zunanji postavi je bil Lovre kaj čeden mlad denič. Ne veliko čez dvajset let star, oblednega okroglega obraza z visokim čelom in živimi očmi, katerih je bil poprej otožen kakor vesel značaj brat, bil je Kvas na prvi pogled vsakemu zanimiv človek. Obleka njegova bi morda v velikih mestnih sobah n bila veljala za lepo, a za na kmetih ji ni bilo kaj reči. Suknja je bila iz črnega sukna, cela in še neoguljena, dasiravno bi bil poznavalec po natančnem pogledu sodil, da je temu že dolgo, kar jo je krojač rok dal. Isto bi se moglo reči o drugem oprasku. Lica pa ali drugih nepotrebnosti ni imel nič na sebi, samo veliko srebrno uro je nosil na pozlačeni verižici, katero je naš mladi prijatelj zdaj pa zdaj iz žepa potegnjal, pogledovaje, kako dolgo že hodi.

Vedno niže se je sonce pomikalo. Po vročem jenskem dnevu je nastajal prijeten večerni hlad. Zamišljen je sedel mladenič na konju; niti zeleni travniki in zapuščena rjava strnišča niti otožno, vedno

JOSIP JURČIČ

deseti brat

2. Peharčkov serec je bil tepeža in suvanja tako varen ko trave; zato ga ni kar tako kdo v dir pripravil. In ker je Kvas, kakor sedlu nevajen človek, nekaj boječe in nerodno sedel, zraven pa še svojo sitno butaro, z obleko in knjigami natlačeno, moral držati pred seboj, potem se razume lahko, zakaj se je le počasi nadalje pomikal.

Lovre Kvas je bil dovršil vse učenje na ljubljanskem liceju. Rojen pod slamnato streho, je bil v zibelí namenjen, da bode čez nekaj let krave pasel, potem pri bogatejšem sosedu za hlapca služil in na-

od petka, 17. julija 1981

do četrta, 23. julija 1981

AVSTRIJA

TV

LJUBLJANA

20.15 Prisma — 21.00 Spreobrnitev Ferdysa Pistora — 22.45 Poročila.

SREDA, 22. julija: 9.00 Poročila — 9.05 Oddaja z mišjo — 9.35 Latinščina — 10.05 Angleščina — 10.35 Artisti — 12.15 Prisma — 13.00 Poročila — 15.00 Potovanje Hokuljev — 17.45 Potovanje po Irski — 16.00 Buddenbrooks — 17.00 Ugraba — 17.30 Viki — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Popi — 18.25 ORF-danes — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Margaret — 21.35 Na obisk v areni — 22.20 Poročila.

ČETRTEK, 23. julija: 9.00 Poročila — 9.05 Am, dam, des — 9.30 Dežela in ljudje — 10.00 Angleščina — 10.30 Farmarjeva hči — 12.05 Možje brez živcev — 12.15 Waltoni — 13.00 Poročila — 15.00 Gospod Hobbs na dopustu — 16.50 Hec nad veseljem — 17.00 Am, dam, des — 17.30 Marko — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Pogled v lonec — 18.25 ORF-danes — 18.30 Mi — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Sončni konji — 21.05 Božji mrak na strehi sveta — 21.50 Šport — 22.40 Poročila.

2

PETEK, 17. julija: 12.55 ORF-danes — 13.00 Športni popoldan — 18.00 Galerija — 18.30 Brez nagobčnika — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Ekspedicija v živalski svet — 21.00 Skrivni profesionalci — 21.20 Politika ob ponedeljkih — 22.20 Blondna s Pekinga — 23.40 Poročila.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

Petek, 17. julija:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Zabavne melodije — Spominjamo se.

Sobota, 18. julija:

09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Nedelja, 19. julija:

07.05—07.35 Duhovni nagovor — Naj pesmica naša darilo vam bo.

SOBOTA, 18. julija: 11.55 ORF-danes — 12.00 Športni popoldan — 19.00 Trailer — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Slučaj za ljudskega odvetnika — 20.15 Talenti in častivci — 21.45 Vprašanja kristjana — 21.50 Zlomljena sulica — 23.20 Poročila.

NEDELJA, 19. julija: 10.30 Sv. maša — 12.55 ORF-danes — 13.00 Športni popoldan — 18.30 Okay — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Teden pregled — 20.15 Ljubica — 22.05 Šport — 22.35 Chicago 1930 — 23.20 Soap — 23.45 Poročila.

PONEDELJEK, 20. julija: 17.55 ORF-danes — 18.00 Perspektive — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dallas — 21.05 Stotnik predne Avstrije — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Živnozdravnik gospod Vlimmen — 0.05 Poročila.

TOREK, 21. julija: 17.55 ORF-danes — 18.00 Orientacija — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Spoznajte melodijo — 21.03 Fantastic Boney M. — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2

SREDA, 22. julija: 17.55 ORF-danes — 18.00 Dežela in ljudje — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Café central — 21.05 Religije sveta — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Grenka strd — 23.55 Poročila.

ČETRTEK, 23. julija: 17.55 ORF-danes — 18.00 Potovanje po Avstriji — 18.30 Bonanza — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Freddy Quinn — 21.50 Deset pred deseto — 22.20 Klub 2.

Ponedeljek, 20. julija:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Iz ljudstva za ljudstvo.

Torek, 21. julija:

09.30—10.00 Land an der Drau — Dežela ob Dravi.

14.10—15.00 Koroški obzornik — Otroci, poslušajte! — Glasba.

Sreda, 22. julija:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Veseli val.

Četrtek, 23. julija:

14.10—15.00 Koroški obzornik — Glasbeni mojstri.

1

PETEK, 17. julija: 17.30 Poročila — 17.35 Jazz na ekranu — 18.05 Obzornik — 18.15 Marx in Engels II — 19.00 Ne-prezrite — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije — 21.05 Circus — 21.30 V znamenju — 21.45 Nočni pregon.

SOBOTA, 18. julija: 16.00 Finale jugoslovanskega pokala v plavanju — 17.30 Poročila — 17.35 Pustolovščina severnega medveda — 18.55 Naš kraj — 19.10 Zlata ptica — 19.24 TV in radio nocoj — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 20.00 Grič — 22.05 Festival „Split 81“ — 23.20 TV kažipot — 23.40 Poročila.

NEDELJA, 19. julija: 9.10 Poročila — 9.15 Sezamova ulica — 10.15 Šoferja — 11.10 TV kažipot — 11.30 Narodna glasba — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 15.15 Jugoslovansko prvenstvo v veslanju — 16.00 Plavanje — 17.20 Risanka — 17.30 Športna poročila — 17.40 Zgodovina nastaja ponoči — 19.15 Risanka — 19.22 TV in radio nocoj — 19.24 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Partizanska eskadrilja — 20.40 Propagandna oddaja — 20.45 Turizem — španska izkušnja — 21.15 Jazz na ekranu — 21.35 V znamenju — 21.50 Športni pregled.

PONEDELJEK, 20. julija: 17.50 Poročila — 17.55 Vrtec na obisku — 18.05 Mozaik kratkega filma: Sprint in skok ob palici — 18.35 Obzornik — 18.45 Mladinska oddaja — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Molk profesorja Martiča — 20.55 Kulturne diagonale — 21.35 V znamenju.

TOREK, 21. julija: 17.50 Poročila — 17.55 Beli delfin — 18.10 Čez tri gore: Obirski ženski oktet — 18.45 Mostovi Hidak — 19.00 Knjiga — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Osrednja proslava 40-letnice vstaje slovenskega naroda z odkritjem spomenika Edvardu Kardelju — 20.50 Odgovor v vetru — 21.40 Rdeče in črno — 22.45 Poročila.

SREDA, 22. julija: 14.55 Poročila — 15.00 Rdeča Zora — 15.30 Vesna iz Zagorja — 16.00 Tri četrtine sonca — 17.35 Izjemni zbornik revolucionarnih izročil — 18.10 Miniature: Pesem s krasa — 18.30 „Slovenska zemlja, mili dom, nate vedno mislil bom...“ — 19.10 Zlata ptica — 19.15 Risanka —

19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Mati — 21.15 Pesem soncu in človeku — 22.00 Miniature: Partizanski obrazi — 22.10 Poročila.

ČETRTEK, 23. julija: 18.10 Poročila — 18.15 Čas za pravljico — 18.40 Obzornik — 19.50 Milan se vozi — 19.15 Risanka — 19.24 TV in radio nocoj — 19.26 Zrno do zrna — 19.30 TVD — 19.55 Vreme — 19.57 Propagandna oddaja — 20.00 Aktualno 20.50 Pomladni ples — 21.35 V znamenju.

2

PETEK, 17. julija: 17.40 TVD v madžarščini — 18.00 TVD — 18.15 Mali svet — 18.45 Pesem, ki traja — 19.30 TVD — 20.00 Zeleni kabaret — 20.35 Poročila — 20.40 Teveteka — 21.50 TV znanci: ZRN.

SOBOTA, 18. julija: 17.30 Jugoslovansko prvenstvo v atletiki — 19.30 TVD — 20.00 Romantika proti klasicizmu — 21.00 Poročila — 21.10 Človek in zakon — 21.40 Športna sobota — 22.00 Dubrovniške poletne igre: koncert zagrebške filharmonije.

NEDELJA, 19. julija: 15.55 Nedeljsko popoldne — 17.25 Jugoslovansko prvenstvo v atletiki — 18.45 Dokumentarna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Čas jazza — 21.00 Poročila — 21.10 Mali koncert z revijskim orkestrom RTV Ljubljana.

PONEDELJEK, 20. julija: 17.20 Univerziada-gimnastika (M) — 19.00 Športna oddaja — 19.30 TVD — 20.00 Znanost in mi — 20.50 Poročila — 21.00 Srečno, tujka — 21.50 Iz sporeda TV Ljubljana.

TOREK, 21. julija: 17.00 Univerziada-gimnastika (Ž) — 18.00 TVD — 18.15 Otroška oddaja — 18.45 Narodna glasba — 19.30 TVD — 20.00 Priznanje Lewu Građu — 20.50 Legende danes — 21.20 Poročila — 21.30 Mehiške poti.

SREDA, 22. julija: 15.00 Univerziada-gimnastika (plavanje, atletika) — 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Sezamova ulica — 18.45 Na obisku... — 19.30 TVD — 20.00 Čmerika — srbska trava — 21.35 Poročila — 21.40 Šoferja — 22.35 Književni klub.

ČETRTEK, 23. julija: 15.00 Univerziada-atletika — 18.00 Poročila — 18.05 TV koledar — 18.15 Begunec — 18.45 Ugrabitev — 19.30 TVD — 20.00 Filmski večer: Prizori iz zakonskega življenja — 23.00 24 ur.

zeleno smrečje okrog starih, domišljivo budečih razvalin na obcestnih hribih niso mogli potnikovih oči nase obrniti, kajti imel je veliko premišljevat. Skoro najlepši del svojih let je imel za seboj; ali vsa ta leta so mu prinesla malo užitka. Veden trudi, delo, nadloga — in nekatero bridko uro je prestal; in če je pogledal v najbližjo prihodnost, tudi tu ni imel veselega upanja. „Zdaj pridem v tujo hišo, k tujim ljudem, Bog vé, kako bom tam zadovoljen. Morda dobom puste sitneže za svoje zapovedovalce, ki mi bodo dali čutiti, da sem plačan človek, hlapec! Ah, Bog moj, kako malo tvojih nazemskih darov bi bilo meni potreba, da bi zlahka prišel do samostojnega in srečnega življenja! Koliko je ljudi, ki v obilnosti živé in ne poznajo in ne vedó, kako človeka teži čut, da je na druge navezan, da se za tujo mizo useda! Vi niste poskusili, kaj je siromaštvo, vi domišljavi poetje, ki trobite in požete svetu, da je več sreče v uboštvu ko v premožnosti. Res je morda, da si vsak človek sam ustvari srečo, ali prvi pogoj v tem je, da mu usoda pota ne zapira.“

Prišlo mu je tudi na mar, kako neokretno se mu boče pač včasih v svojem novem stanu zdelo. Vedel je, da je velika pokora podučevati trpoglavega paglavca, zlasti če so starši v svoji preveliki ljubezni prepričani, da ima fant bister um in dobro glavo. Dalje ni bil Lovre Kvas veliko vajen, vesti se po navadni etiketi, prosti kmečki sin je bil bolj utrjen v

Horaciju in Homerju ko v abotnih poklonih in neslanih govoricah tako imenovane omikane družbe. Vendar, kar se poslednjega tiče, tolažil se je s tem, kar mu je gospod Vencelj pravil o slemeniški družini; z druge strani pa se zopet ni tako okornega čutil, da bi se mu bilo ravno bati, in zaupal je na svoj naravni, vednostno dovolj izobraženi razum in čut.

V tej razmišljenosti je bil Lovre Kvas pozabil paziti, kje je stranska cesta, katera po Peharčkovem popisu drži do Slemenic. Šele ko je sonce zašlo in ko so ga jeli ljudje bolj pogosto srečavati, domislil se je, da je morda že zgrešil pravega pota.

„Ali je tod prav do grada Slemenic?“ vpraša starega, zgubanelega moža, ki je nesel butaro rogovilastih, neobrezanih brezovih vej na hrbtu.

„Ka-áj?“ zatuli dedec z visokim glasom, iz katerega se je dalo soditi, da je gluhi.

Kvas še enkrat vpraša.

„Metličja sem narezal, metličja,“ odgovori mož.

„Vi me ne razumete, oče. Jaz bi rad vedel, koliko je še do Slemenic in kod moram iti do tja.“

Štari dedec ga s svojimi malimi očmi debelo pogleda pa pravi: „Nu aha, res!“ in odide počasi svojo pot.

Če ni hotel Lovre s svojo kleko na sredi ceste ostati, moral je dalje jezdit, dasiravno se mu je skoro zdelo, da bi bilo bolje, ko bi se vrnil; kajti, po uri sodé, je mislil, da bi moral po Peharčkovih besedah

biti že na Slemenicah, ko ne bi bil zgrešil stranskega pota. Pa kakor bi mu sovražni duh kljuboval, ravno zdaj ni bilo nobenega človeka na cesti. V vzhodu je mesec pokazal svoje polno lice.

Čez nekaj časa zagleda majhnega dečka s cajnico na rokah, ki mu je ravno naproti tek. Kraj je bil malo samotni in fanté je morda menil, da je ta človek v suknji eden tistih hudih gospodov, ki pridejo očeta za davek rubljevat, zato se je ognil s ceste na travnik.

„Hej, fantič, stoj!“ vpije jezdec, „kod se hodi do Slemenic?“ Ali bosonogi deček stisne namesto odgovora svojo kapo pod pazduho in jo udere po travniku, kakor bi mu bili vsi vrage za petami.

Nejevoljen je začel Kvas rentočiti in jeziti se sam nase in na starše, ki otroke tako izrežajo. Zdjajci zagleda tretjega človeka in misli: v tretje gre rado; če še zdaj nič ne zvem, pa se vrnem in prenočim v prvi hiši. Mlada deklica s košarnico na glavi ga sreča.

„Dober večer, Micka!“ ogovori jo Lovre ter ji zastavi že tolikokrat ponovljeno vprašanje.

„Oh, moj Bog in mati božja,“ odgovori deklica, „saj ste že zašli za poldrugo uro predaleč. Ali niste videli velike smreke na samem in s peskom nasute male ceste? Tam bi bili morali v stran zaviti. Če boste počasi jezdili, greva vkup, pa vam bom pokazala. Ravno prav bode; tako me vsaj ne bo strah.“

(Dalje prihodnjič)

Miha Vrbinc na olimpiadi ruskega jezika:

Srebrna kolajna za dijaka Slovenske gimnazije

Pravkar se je iz Moskve vrnil Miha Vrbinc, sedmošolec na Slovenski gimnaziji. S šestimi drugimi dijaki iz cele Avstrije je zastopal dijake ruščine na „olimpiadi ruskega jezika“. Olimpiada ruskega jezika je mednarodni natečaj, ki je letos privabil 350 udeležencev iz vseh dežel sveta. Da kar povemo: Miha Vrbinc, ki je že pri avstrijskem natečaju dosegel v svoji skupini prvo mesto, se je z Moskve vrnil s srebrno kolajno.

„S Fini Kovač, z njo hodim v isti razred, sem se po priporočilu profesorja Pinterja udeležil avstrijskega natečaja. Prvo mesto, ki sem ga dosegel, je pomenil biljet za Moskvo“, pripoveduje Miha Vrbinc. Rusko olimpiado prirejajo na moskovskem Puškinovem inštitutu, ki oskrbuje in združuje vse učitelje ruščine. Dijakom so v prvih dneh v Moskvi priredili turistič-

menilo odlično srebrno kolajno. Miha Vrbinc je s tem tretji dijak, ki je zastopal Slovensko gimnazijo na tem mednarodnem natečaju, kar ni le velik osebni uspeh dijaka, ampak tudi najlepše spričevalo za Slovensko gimnazijo in njene učitelje. Ko smo ga vprašali, ali lep uspeh kaže na to, da bo zbral ruščino za študijski predmet, nam je sicer dejal, da se bolj

ni program, ki pa je bil pravzaprav že del izpita: „Ogledali smo si to, kar smo se učili v teoriji iz knjig, saj je bila Moskva del izpitnega programa“, pravi Miha Vrbinc. Izpit sam je obsegal geografijo, literaturo in konverzacijo: „Pri poglavju o ruskem kinu mi je nekoliko spodletelo“, se spominja izpitov, verjetno ga je tudi to poglavje prineslo ob zlato kolajno, do katere so mu manjkale le štiri točke. Od možnih 150 točk pa si je priboril 136, kar je po-

zanimi za naravoslovje, kljub temu pa tako hitro ne bo pozabil doživetij na ruski olimpiadi. „Največje doživetje zame pa je bilo vsekakor to, da nas je ruščina vezala preko vseh kontinentov“, je dejal simpatični dijak, ko smo ga vprašali po doživetju, ki mu bo ostalo najbolj v spominu. Preostane le to, da Mihi Vrbincu, ki bo v jeseni prišel v zaključni osmi razred, želimo najmanj toliko uspeha pri maturi, kot ga je imel v Moskvi.

Ob razstavi Jožeta Horvata-Jakija v Mestni hiši:

„Smisel človeškega boja ni v zmagi, marveč v boju“

„Namen razstave je“, je poudaril predsednik koroškega deželnege zborna Josef Guttenbrunner v pozdravnem nagovoru ob odprtju razstave Jožeta Horvata-Jakija v torek, 7. julija 1981, v celovski Mestni hiši, „namen razstave je, odpraviti predsodke, ki kvarijo sliko soseda, namen razstave je tudi, da bi se zboljšali medsebojni odnosi.“ Tak predsodek je tudi, da Slovenci ne bi imeli kulture, „naši enakovredne“, treba se je boriti proti nadutosti, iz katere se rojevajo taki predsodki, naperjeni v enaki meri proti koroškim Slovincem.

O delu svetovno znanega umetnika Jožeta Horvata-Jakija je spregovoril tudi pisatelj („Ukana“) in kipar Tone Svetina, ki je opozoril predvsem na podzavestne činitelje v umetnikovi izpovedi, na njegov svet strasti, svet nagonov, na umetnikov spopad z demoni, strahovi. Jaki slika, izraža občutja vseh, najbolj elementarno občutje človeštva je strah pred najhujšo katastrofo, ta pa bi bila tretja svetovna, atomska vojna. Jaki zahteva vero od človeka, hoče premagati smrt in katastrofo, se bori proti nasilju. Tako je tudi važen element umetnikove izpovedi ljubezen v vsej svoji širini in raznolikosti, kozmična ljubezen, kakor jo je imenoval Svetina, ki je zapisal o Jakiju med drugim te besede: „Jaki skuša v

svojih srečanjih s smrtjo, bolečino, trpljenjem in nesmisлом dati življenju smisel s tem, da mu poje veliko hvalnico. Kadar upodablja tesnobo in grozo spričo nemoči nad usodo, izpoveduje veliko ljubezen in upanje. Rodil se je kot upornik in bojevnik, ki hoče spremeniti svet in ki še veruje v smisel svojega boja... Razložiti si tisoče barvnih slik in grafik, pa tudi skulptur in stenskih slik, v katere sta ujeta prekletstvo in veličastnost tisočletnih vzponov in padcev človeškega duha, ne terja od nas nič manjših naporov kot tavanje po Dantejevem peklju. To je breme in užitek hkrati, ki vleče vase vedno z enako močjo...“

Razstava bo odprta še do 31. julija 1981.

Od 3. do 8. avgusta 1981 na Rebrci:

Teden mladih umetnikov

prireja tudi letos spet Mladinski center na Rebrci. Teden, ki je namenjen mladim ustvarjalcem, se bo začel v ponedeljek, 3. avgusta, ob 9. uri, končal pa se bo v soboto, 8. avgusta, opoldan.

Z mladimi umetniki, ki naj bodo med 8. in 15. letom, bodo delali znani učitelji in umetniki: akad. slikar Valentin Oman, akad. slik. Heinz Möseneder, Barbara Möseneder, direktor Mirko Srienc in učiteljice Pepca Weiss, Anica Fugger in Rozina Katz.

Cena za tečaj, v njega je vključen tudi polni penzion, je izredno nizka. Znaša 600 šilingov. Prijave sprejema do 31. julija Mladinski center Rebrca 9137 Miklavčevo (tel. 04237 - 342), kjer dobite tudi vse nadaljnje informacije.

„Edinstvena“ nogometna tekma v Šentjanžu

Ne bi mogli sicer trditi, da je Celovec zajel nogometno navdušenje, a kljub temu ne moremo mimo dejstva, da sta se v kratkem času rodili dve nogometni moštvi. „Inter Mohorjevi“, ki ima že nekaj izkušenj na nogometnem polju, je sedaj sledilo še moštvo „Panatinajkos NT“, ki združuje znane nogometne amaterje, prvo tekmo pa so nesrečno izgubili — toda šele po tekmi!

Pretekli petek so se na igrišču v Šentjanžu pomerili izkušeni igralci Intra proti novincem Panatinajkosa. Igra se je končala

la sicer z neodločnim rezultatom 1:1, s streljanjem enajstmetrov pa se je izkušeno moštvo Intra izkazalo za boljše.

Pod strogim nadzorstvom sodnika Tomija Partla se je v Šentjanžu razvila silovita borba, moštvo Panatinajkosa se je krčevito branilo in tudi ni vrglo puške v koruzo, ko je s preračunanim strelom preliščil napadalec Koren vratarja Panatinajkosa Jožeta Wakouniga. S tem je Inter Mohorjeva vodila za kratek čas, po podaji Mihe Zablatnika je Jurij Perč izenačil.

Moštvo Inter Mohorjeve smo

že predstavili, zato bomo tokrat „odkrili“ imena, ki se skrivajo za znanim imenom Panatinajkos NT. Moštvo sestavljajo: Jože Wakounig, Franc Wakounig, Peter Hirbernik, Miha Zablatnik, Vinko Kušej, Franc Wedenig, Matevž Grilc, Franc Kattinig, Ivan Lukan, Borut Sommeregger in Jurij Perč. Po tekmi sta se obe moštvi spet složno predstavili fotografu.

Slika iz popotne torbe: Dvojezičnost ob Zili

V Draščah stoji na griču nad novo cesto spomenik, ki priča o dvojezičnosti tega kraja v l. 1862, ko so dogradili prav tam prvotno cesto. Na eni strani stebra, ki je dobra 2 m visok, je vklesan napis v nemščini („Ehredem Vermittler und Förderer dieser im Jahre 1862 erbauten Straße Herr Alois Homan k. k. Bezirksamtsvorsteher in Arnoldstein. Das dankbare Gailtal“), na drugi strani pa v slovenščini („1862. To cesto napraviti dal c. k. predstoinik g. Alois Homan — uredoval c. k. zemliomerec g. J. Zechmeister — naredil g. M. Kropel Kumer v Draščih. Slava Slavjanam!“).

Moštvo „Panatinajkos NT“